

KOMMUNSTYRELSEN
Kommunledningsstaben

YTTRANDE

2016-02-03

Dnr 2015/290

Marina Tilderlindt
054-51 51 34
marina.tilderlindt@hammaro.se

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
maria.edlund@regeringskansliet.se

N2015/06917/PUB

Yttrande remiss Bostäder att bo kvar i – Bygg för gemenskap i tillgänglighetssmarta boendemiljöer (SOU 2015:85)

Hammarö kommun har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerade remiss. Kommunen tillstyrker betänkandet i huvudsak och vill lämna följande kommentarer.

Fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar (3.1.1, s 56-58)

Hammarö kommun ställer sig bakom utredningens förslag om fortsatt statligt stöd till tillgänglighetsinventeringar. Kommunen har själv inte genomfört någon inventering av detta slag men ser att ett sådant behov föreligger framöver. Ett statligt stöd är av betydande förutsättning för att det ska kunna ske. Kommunen instämmer i utredningens bedömning att det är angeläget att samtliga fastighetsägare inbjuds att delta i en sådan inventering. Målet måste vara att få en överblick av hur tillgängligheten ser ut i hela flerbostadsbeståndet, detta för att möjliggöra en adekvat planering av bostadsförsörjningen framöver.

Nytt statligt stöd till installation av hiss (3.1.2, s 58-63)

Hammarö kommun hade gärna sett att utredningens förslag om statligt stöd omfattande andra tillgänglighetshöjande åtgärder utöver installation av hiss. Behovet av tillgänglighetsanpassade bostäder för äldre är stort i kommunen och det kommer bara att bli större med en växande andel äldre i befolkningen. Hiss är en central åtgärd för ökad tillgänglighet, men det finns flera andra tillgänglighetsanpassningar som fastighetsägare undviker att göra på grund av att de är svåra att finansiera inom de hyreshöjningar som går att ta ut. De höga trycket på bostadsmarknaden bidrar dessutom till att incitamenten i övrigt är låga. Ett statligt stöd för installation av hiss är naturligtvis ett viktigt förslag som kommer att bidra till ökad tillgänglighet för många äldre. Utifrån situationen på nuvarande bostadsmarknad hade det dock varit angeläget med ett än mer ambitiöst förslag som även omfattande andra åtgärder.

Krav att undanröja enkelt avhjälpta hinder även i flerbostadshus (3.1.3, s 63-64)

Kommunen ställer sig tvivlande till om hårdare tillgänglighetskrav i plan- och bygglagen är rätt väg att gå för att öka tillgängligheten i flerbostadsbeståndets entréer och trapphus. Kommunen saknar också i förslaget en tydligare plan för hur implementeringen av lagändringen ska gå till. En ytterligare analys behövs exempelvis avseende tillämparnas förutsättningar att implementera lagstiftningen.

Det finns redan idag krav på tillgänglighetsåtgärder i Boverkets byggregler vid renovering och/eller nybyggnation vilka har en normerande verkan på branschen. Enligt kommunens uppfattning är det inte i lagstiftning eller i byggregler som det brister. Problemet är snarare att de ekonomiska skälen får avgörande betydelse vid tillämpningen av bestämmelserna. Här behövs andra förslag än hårdare lagkrav, exempelvis i form av finansiellt stöd och/eller kunskapshöjande insatser.

Kommunen anser inte att utredningen tillräckligt tydliggör hur lagändringen förhåller sig till kommunens tillsynsansvar enligt plan- och bygglagen vilket gör det svårt att fullt ut bedöma förslaget konsekvenser. Utredningen menar exempelvis att det nog är få kommuner som har förutsättningar att upprätthålla en systematisk tillsyn och kontroll av en regel med en så pass omfattande tillämplighet och att man i stället får utgå från att de boende själva uppmärksammar fastighetsägaren på eventuella brister. En sådan utgångspunkt ställer naturligtvis höga krav på den enskilde och förutsätter dels kännedom om lagstiftningen och dels förmåga att driva frågan gentemot fastighetsägaren. Det förutsätter också att fastighetsägaren har kunskap om sina skyldigheter och har förutsättningar att tillämpa bestämmelsen.

Nationellt system för tillgänglighetsmärkning (3.1.4, s 65-66)

Kommunen ser positivt på förslaget om nationellt system för tillgänglighetsmärkning men ifrågasätter om incitamenten för att förvalta ett sådant system finns hos fastighetsbranschen och/eller bostadsmarknadens intresseorganisationer.

Risken med en frivillig märkning, som förslaget innebär, är att ett fåtal är villiga att tillämpa märkningen och då faller naturligtvis hela idén med förslaget. Kommunen anser att det finns anledning att djupare analysera hur verktyget kan bli attraktivt för samtliga parter. Om det blir aktuellt med ett nationellt system för tillgänglighetsmärkning är det också viktigt att verktyget har hög användarvänlighet så att den ger ett reellt mervärde för den målgrupp som särskilt är intresserade av att ta del av tillgänglighetsinformationen.

Investeringsstöd till trygghetsbostäder (3.2.1, s 66-70)

Kommunen ställer sig bakom förslaget. Trygghetsbostäder är en boendeform som väl motsvarar många äldres önskemål och behov av tillgänglighetsanpassade miljöer och tillgång till olika former av social samvaro och andra aktiviteter. För att möta behoven hos en allt växande andel äldre behövs fler trygghetsbostäder på marknaden. Ett statligt investeringsstöd är en viktig förutsättning för att skapa incitament för ett sådant byggande.

Startbidrag för byggemskaper (3.2.2, s 71-75)

Hammarö kommun tilltalas av idén med byggemskaper men har inte tillräcklig kunskap eller erfarenhet av formen för att på ett adekvat sätt kunna bedöma förslaget effekter. Eftersom fenomenet för många är relativt okänt, är det därför positivt att Boverket föreslås få i uppdrag att tillhandahålla och sprida information om vad byggemskaper är, vilken funktion de kan ha i bostadsförsörjningen och hur kommuner och bostadsföretag kan samarbeta för att främja sådana initiativ. Det är centralt att Boverket får tillräckligt med resurser i anspråk för uppgiften och att informationen når en bred målgrupp.

Säkra socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen (3.2.5, s 79-80)

Hammarö kommun ställer sig bakom förslaget. Det är rimligt att kravet om att socialtjänstens kunskaper och erfarenheter ska ingå i samhällsplaneringen även kommer till uttryck på motsvarande sätt i bostadsförsörjningslagen. Förslaget ger socialnämndens ansvar i samhällsplaneringen större tyngd och kompletterar bestämmelserna i socialtjänstlagen på ett adekvat sätt. Att socialtjänsten är med och bidrar med sin sakkunskap i bostadsförsörjningsfrågorna är av yttersta vikt, inte bara för att bistå med fakta om äldres behov på bostadsmarknaden utan också om befolkningens olika behov i stort.

Höjt bostadsutgiftstak för bostadstillägg (3.3.1, s 80-82)

Kommunen ställer sig bakom förslaget. Undersökningar som kommunen har genomfört visar att kommuninvånare i ålderskategorin 65 år och äldre är mindre benägna att betala hyror motsvarande den genomsnittliga hyresnivån för en nybyggd tvåa än andra ålderskategorier. Ett höjt bostadsutgiftstak för bostadstillägget kan bidra till mer jämlika förutsättningar för äldre på bostadsmarknaden och är ett betydelsefullt förslag ur ett jämställdhetsperspektiv med tanke på inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män.

Vissa hemtjänstinsatser utan biståndsprövning (3.3.4, s 85)

Hammarö kommun ställer sig bakom förslaget. Förslaget ligger i linje med kommunens arbete för att utveckla hemtjänsten där den enskildes möjligheter att styra över sina insatser är en väsentlig del. Hammarö erbjuder sedan några år tillbaka personer som har fyllt 67 år servicetjänster som städning, tvätt och matdistribution utan att social utredning genomförs av biståndshandläggare. Kommunen har inte erfarit att detta har lett till en överkonsumtion av hemtjänst.